

Előfizetési árak:
helyben, vagy postán küldve:
Égész évre . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . 5 — —
Negyedévre . . . 2 — 50 —
Egy órára . . . 1 — —
Egyes szám 4 kr.

lap szellemi részét illető minden köz-
vény a szerkesztőségbe (Főter 1828. sz.)
birtokosra küldendő.

Előfizethető helyben:
Főter 1828. sz. K. Lajos könyvkereskedésében
és a kiadóhivatalban. (Főter 1828. sz.
alatt.)

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

MEGJELEN NAPONKINT PÉNTEK ÉS VASARNAP KIVÉTELEVEL.

Hirdetési díj:

Négy hasábol poszt sorost 5 kr. Nagyobb
terjedelmű s többzónai hirdetések alká-
szorint jutányos áron vetetnek fel. Bélyeg-
díj minden külön bejelölésért 30 kr.

Hirdetést vagy reklámot magában foglaló
ujdonosság sora 50 kr.

Nyitási közlemények minden poszt sora
50 krajczár.

Hirdetések fölvetésének a szerkesztőség-
ben és kiadóhivatalban. Főter 1828. sz.
alatt.)

Kéziratok nem adának vissza.

Beteg szívek, romlott erkölcsök.

Ki ne tapasztalta volna, hogy a modern tudomány, az úgynevezett lán-
gész, a társadalmi téren óriási változá-
sokat idézett fel, s ha maga a természet
nem volna hü és hozzáférhetetlen ha-
misítatlan programjához, ugy a naprend-
szer, a ragyogó ég csillagai rég mar-
talékul estek volna a kutató elme válto-
zó, újító, teremő képességének. Hanem
a világegyetem változhatatlan törvényei
mellett is épp a természeti erők kuta-
tása, felhasználása, az e téren elért s
ezzel kecsegtető eredmények újabb és
újabb korszakának beálltával érezhető
leginkább az emberi szív érzelmeiben s
magokban, a lelki tulajdonokban időszere-
lássalal átfejlődő ama változás, mely
az emberi társadalom lázas betegségének
feltűnő szimptomáiban nyilvánul.

Ok és okozat összefüggésének, egy-
űvé tartozásának itt is meg kell lennie
s a kutató elme a legbiztosabb meggyő-
ződésel tüntetheti fel az erkölcsök ha-
nyatlásának okául azt, hogy az ész dia-
dala az emberi szívet érzéketlenné, te-
hát betegé s ebből kifolyólag az eddig
elfogadott s a szellemi élet tápszerű
szolgáló erkölcsi szabályokat s az ezekre
vonakozó társadalmi törvényeket leg-
többször hatályon kívül helyezi.

Amily mérvben tereli az ember a
természet alkotó elemeit szolgálatába, oly
mérvben halad a tudomány az ő fejlő-
désében s minél nagyobb ezen fejlődési
proceszus az emberi igények felszapo-
rodásában, annál súlyosabbak a megél-
hetési viszonyok s ezek képezik az em-
beri érzelmek nemességének pusztító
eszközait s a kihalt erkölcsöknek alapját.

Részemről nem a legnagyobb kom-
olysággal emlékezhetem meg főként
azokról a hírlapi feljajdulásokról, melyek
a vallástalanság okául egyes, az elfogad-
hatóság terén oly csekély értékű moz-
zanatokra hivatkoznak; mert a vallási
érzelmek ápolására fordított ténykedés,
fáradozás, napjainkban sem csekélyebb
s törekvésében nem kisebb értékű, mint

volt a multban; hiszen a mi tanügyi
fejlődésünk, a tanügyi terén álló tan-
férfiak s főképp a lelkes kar intelligen-
ciáját s fokozott tevékenységét illeti,
azt hiszem, ez a multban észlelhető e
nemű tevékenységnek nagyon is felette
áll s az eredmény: a vallás és erkölcsi
érzelmek teljes megsemmisülése.

Ez azután csak arra a végkövet-
keztetésre vezet, hogy a vallás-erkölcsi
ápolás methodikus rendszere változást,
újítást követel, a régi eszközökkel ma
már nem boldogulhatunk.

Mig az emberiség a tudományos
élet s az ész vívmányainak egyes ágai-
ban annyira haladott, hogy ma-holnap a
lég madarainak utjait kalandozza be, nem
azért, hogy ódafönt közelebb legyen az
Isten országához, de azért, hogy a létért
való küzdelmeiben gescheftelő szellemé-
nek eleget téve, az anyagiak terén gyar-
apítsa és biztosítsa existenciáját: addig
az erkölcsi hanyatlásnak fékevesztett ára-
data ellen nincs szavunk; hideg közöny-
nyel nézi ezt mindenki, sőt az sem, aki-
nek hivatását képezi, ott keresi a bajok
kuforrását, ahol azok alapjukban fel-
lálthatók, amidőn egyes jelentéktelen in-
tézmenyben kutatja az elerkölcstelenedés
okozatait akkor, amidőn már ugyis el
vagyunk erkölcstelenedve.

Az erkölcsi élet javításának hiány-
zik az ő Edison-ja.

Amily gyarló és az igazságot sértő
állítást az, hogy iskoláinkban nevelve ta-
nítanak, még gyarlóbb ráfogás a vallás-
os nevelés elfogadott elmélete.

Hogy a vallásos nevelésnek főképp
a középiskolákban való keresztülvitele
miként érvényesül s mennyire termi meg
a maga gyümölcsét, mutatja az »érett-
nek« nyilvánított gyermekek produkci-
ója, kinek — kikerülve az iskola falai
közül — szentegyháza a korcsma, véd-
angyala a kasszirosleány. A hittanár pe-
dig, nyolcz évi fáradhatlan munka után,
keresztet vethet fáradkozására.

S amidőn a nevelés eredményeiben
ezek a jelenségek fejlődnek ki, akkor
nekem ne mondja senki, hogy van val-

laserkölcsi nevelés, mert ezt az állítást
el nem fogadhatom.

Én magamévá teszem azon általá-
nosan elfogadott elméletet, hogy vallás
nélkül nincsen erkölcs, de épp oly biz-
tosra veszem, hogy sokan vannak, akik
az eszközlött erkölcsi rombolás egyes je-
lenségeit a vallás palástjával vélik elta-
kargatni.

A tiszta erkölcsi érzék kizárja a ha-
talmi állás emberietlen gyönyöreinek él-
vezetét, kizárja az anyagi érdekeknek
nem válogató eszközökkel való hajhász-
tat, sokat-sokát kizár, amit nem volna
szabad meglátnia annak a nyomorult
halandónak, aki éhezve, a munka verej-
tékével küzdi át gyarló életét s akit épp-
en ez észlelt példák tesznek elégedet-
lenné, vallástalanná, istentelenné.

Nánk a vallási érzelmek ápolásá-
nak kérdésével a nép materiális érdekei-
nek megoldásával egyáltalán nem hozzák
kapcsolatba, holott tekintünk csak, An-
golországban az utóbbi időben a mun-
kaskérdés megoldása körül létrejött za-
vargásokat, a munkásosztálynak ez idő
tartama alatt leirhatatlan nyomorát, szen-
vedését s a nép e szerencsétlen osztá-
lyán k ügyét, kik karolták fel a válságos
idők pillanataiban? az egyes felekezetek
hatóságai, maguk a püspökök és a fele-
kezetek élén álló főpapok, igen bölcsen
intézkedvén, hogy a teljes elzüléstől
mentmentessenek a munkások százezrei,
jól tudva, hogy az anyagi romlásnak az
erkölcsi súlyedés, a vallástalanság a csal-
hatatlan kísérője.

S vajjon ez irányban történik-e va-
lami nálunk az erkölcsi érzelmek javítá-
sára? Ugyan ki törődnek ilyesmivel ma,
amidőn a legszerényebb megélhetés fel-
tételait a társadalom tömegei ellen egy
életlen át lefolyó küzdelemmel kell ki-
erőszakonil.

Ami a középosztály vallásos érzel-
meit illeti, igaz, hogy azok teljesen ki-
halófélben vannak, de igaz az is, hogy
az az erkölcsöregbitő módszer, mely ná-
lunk divik, a növendékeMBER szellemi
fejlődésének, főként a vallás iránti fogé-

konyságát illetőleg, nincsen előnyére. A
cselekvés tulságba hajtott eszközei a ki-
tűzött cél eredménytelenségénél egyebet
nem nyújtanak. Már pedig a mostani
idők szerint mindaz, amivel főképp az if-
juság vallásos érzelmeit kívánjuk elő-
mozdítani: tulhajtott s ez o'kozza, hogy
unottá lesz előtte a templom s minden,
ami ezzel össze van kapcsolva; kialszik
szívének melege, meginog a hitben s a
hitélet jelenségei paródiává válnak előtte.

S ez így megyen tovább-tovább, mig
el nem jön az új kor apostola, ki ut-
mutatást fog adni, az elvesztettek hely-
reállítására.

De ez az idő, ugylátszik, még nagyon
távol van.

Kálóczy József.

Ostromállapot Sziciliában. Róma,
jan. 5. Az olasz kormány nem késett a végső
eszközhöz folyamodni; tegnapelőtt d. u. ki-
hirdette az ostromállapotot Szicilia egész te-
rületén, a mi azt jelenti, hogy az egész sziget
forradalomban van. Morra tábornok, sziciliái
főparancsnok, rendkívüli kormánybiztossá ne-
vezetett ki s az összes katonai és polgári
hatóságok alája rendeltettek. A haderő gyors
és nagy arányú szaporítására szintén megte-
tettek a kellő intézkedések. Eddig 160.000 em-
ber áll a szigeten, de ez nem elég a had-
műveletek megkezdésére. Tegnap Napolyból egy
lovas ezred s három gyalogzászlóalj inditta-
tott oda.

Mindez azonban nem elég s a kormány
egy mai rendelettel a felső-olasz hadtestekből
12.000 embert mozgósított. Már előbb két ilyen
reszleges mozgósítást jelentettek s a jövő he-
ten Morra tábornok mintegy 40.000 emberrel
fog rendelkezni. Csak ily haderővel várható a
hadműveletek sikere, mert a forradalom ál-
talános. Egy római lap tegnap azt írta, hogy
a zendülés olyan gyorsan terjed, mint valami
járvány. Az egész sajtó egyetért abban, hogy
akár idegen befolyások szitják a lazadástakar
nem, itt az olasz egység megbontására irá-
nyuló kísérletről van szó.

Egy római lap tegnapelőtt azt a kérdést
vetette föl, mért nem intéz a pápa egy békel-
tető szót a sziciliáiakhoz, kiknek láz ad-
dását a papság egy része támogatja. Erre a kuria felhivatalos lapja, az
Osservatore azt felelte, hogy a pápa semmit
sem tehet, mert Olaszország fogva tartja. A
Riforma viszont ma erre azt feleli, hogy al-
lítólagos fogsága nem gátolta a pápát abban,

A „DEBRECZEN“ TÁRCZAJA.

A Kurucz-familia.

Írta: Marai Károly.

A mikor a pönögei állomáson megállt a
vonat s az unalom okából kinéztem az abla-
kon: a szájában taktékpipával, a fején daru-
tollas pörge kalappal ott láttam allani a per-
ronon pönögei Kurucz Gergőt. Nagy, kövér és
vörös ábrázata épen olyan seminitmondó volt,
mint azelőtt s a szemével épen úgy bámult a
levegőbe, a mint cselekedte azt eekkel annak-
előtte. Egyszerre, együtt látta a pályaudvart,
a vonatot, a hivatalnokokat s az utasokat és
senkit és semmit különváltan. — És mindez a
zürzavaros összevisszaság, ez a látma teljesen
nyugodtan hagyta.

Azt hiszem, hogy a Gergő nézett min-
dent, de nem gondolkozott semmit. És hogy
ha megkérdezték volna, hogy mit látott a dol-
gok sorrendjében, aligha tudott volna vá-
laszolni.

A kézitáskám a polczról lekaptam s bár
a jegyem messze, máshova szölt s bár az utam
célja nem az a nagy mezőváros volt, mégis
leugrottam a vonatról és sietve mentem a
Gergő fele, mihamar ott alva előtte, vele
szemben.

Mikor rámnézett, az arca zavart fejezett
ki s látszott, hogy nem a legjobban érzi ma-
gát. Kénytelen volt összehajszolni a gondolatait
s egy csomóban összpontosítani, hogy tisztába
jöjjön a helyzettel. Hogy egy ember áll előt-
te, a ki őt nézi; hogy az az ember szerető
barátsággal mosolyog rá s hogy az az ember
bizonyosan valami ismerőse. De hát ki?

Pár perc tel el addig, rám nézve mu-
latságban, ő rá nézve kínos zavarban és fá-

rasztó gondokozásban, a mig tisztába jött a
helyzettel. Azután a pipát kivette a szájából
és erős tüdejének némi megerőltetésével rik-
kantotta el magát, úgy, hogy a közelben levők
összerezzentek. A rikantás után mind a két
karjával átölelt s olyan csókot adott, — a
melyeknek a czuppanása fölött egy kisebb ere-
jú bomba felrobbanásával.

Elmondtam neki röviden a dolgot. Hogy ke-
resztül akartam utazni Pönögén s a kupé ablakán
át megláttam őt. Bevitt rögtön abba a nagy, gaz-
dag és biheltelennül poros mezővárosba, a hol
a milliomosok gyalok járnak és ebédre leb-
benslevest esznek, nem költvén el magukra
évenként háromszáz forintot.

Mikor a nagy kőház udvarán végigmen-
tünk s három komondor e-ett a busulásnak a
miatt, hogy a fogaikat kikerültem, már az ám-
bitusom állt az asszony, a ki a kutyaugatás
lármájára sietett ki.

— Kit hoztam, anyjuk! ? Ki van itt,
anyjuk! ? — kiabált a Gergő, a miből persze
a felesége épen nem tudhatta meg, hogy ki az,
a kit hozott.

Hanem hát segitettem neki s fölvilágosi-
tottam a helyzet felől.

— Vödör Bertalan vagyok, asszonyom.
Pesti újságíró és egykori jó cimborája és ta-
nulótársa a Gerőnek, a ki biztosított arról, —
hogy a felesége igen szivesen lát.

Az asszony barátságosan mosolygott,
mondván, hogy az ura igen sokszor beszélt
már felőlem, gyakran kifejezvé az ama vágyát,
hogy bár találkozhatték velem. Egyszóval igen
szives vendég-zereteltel fogadtak, a minek az
volt a vége, hogy pár óra helyett három na-
pig maradtam Pönögén, a honnan kegyetlenül
elrontott gyomorral utaztam tovább.

Ez alatt a három nap alatt pedig meg-
ismerkedtem az egész Pönögével, különösen

pedig a Gergő családjával, a Kurucz-familiá-
val, — a mely tekintély, vagyon, intelligen-
cia és szám dolgában a város negyedrészevel
fölér.

A familia tagjai három napon át kézről-
kézre adtak egymásnak. Megfordultam házaik-
ban, ültem a terített asztalaik mellett és dis-
kuráltam velük. És itt mindjárt meg kell val-
lanom, hogy a Kurucz-család a szó szoros ér-
telmében meglepett. Ez a félig-meddig paraszt-
népesség, a mely reggeltől estig dolgozik s a
melynek a kisasszonyai tucatszámra sütik a
kenyeret, tájékozva volt mindenről. Az öreg-
urak belebocsátkoztak a külpolitikai vitába s
töviről-hegyire ismerték a hazai politikai vi-
ziónyokat; az asszonyok az irodalom és mű-
vészet iránt érdeklődtek és hozzá tudtak szö-
lni mindenhez. Látszott mindegyiken, hogy ren-
des újságolvasó; még pedig nem olyan, a ki
csak a maga rendes lapját olvassa, — ha-
nem olyan, a ki több újságból tájékozta
magát,

És a mint erre rájöttem, rátaláltam a
lapjaikra is. Az egyik Kuruczról ezt, a másik
Kuruczról meg azt a lapot találtam; a hány
napilag volt, az mind járt Pönögére, ennek
vagy annak a Kurucznak a czime alatt; a he-
tilapok szintén meg voltak annak rendje és
módja szerint. A Kurucz-kisasszonyok egy-
egyik kitűnők voltak a talánymegfejtések-
ben is.

T-szenek elhinni, hogy alig tudtam ho-
vá lenni a csodákozástól, mert ez az újság-
járás sokkal nagyobb dolog ám, mint a mi-
lyenek látszik.

Az állódi magyar ember, a ki mezőről
szedi a kenyerét és a kinek, ha mindjárt nem
közvetlenül is, dolog van az ekesszavával, nem
szokott valami sokat áldozni az irodalomra.
És a mikor egy ilyen familia tucatszám já-

ratja a napi-, heti- és havilapokat: az valami
rettenetes vívmánya az irodalomnak. Mert az
e fajta emberek nagyon takarékosak s holmi
papírosért — ha az nem kalendárium — nem
igen dobják ki a pénzüket.

Valami különös csodának kellett itt meg-
esni — Csodának, a mely, mint minden cso-
da, érthetetlen és megmagyarázhatatlan.

A Gergőt fogtam elő, kérvén, hogy adjon
valami fölvilágosítást.

A czimbora elkezdett vigyorogni, de nem
szölt mindjárt. Láttam, hogy habozik és hogy
egy kissé resteli is mindjárt. Hanem azért ke-
sőbb mégis előállott a magyarázattal.

— Mit gondolsz, — kérdezte, mennyibe
kerül a familiánknak ez a sok újság?

— Három-négyszáz forintba minden esz-
tendőben.

A tenyerével a czombjára csapott és el-
kezdett hahotázni. Jóízűen, növekvő erővel
ugy, hogy a megijesztésig belevörösödött a
nagy mulatságba. El-elhagyta, mikor kifaradt,
de azután njóbb hozzáfogott. Végre lecsende-
sült és elkezdett beszélni.

— Hat tudod, hogy mennyibe kerülnek
évenként?

— Kétszáz, forintba.

— Dehog, dehog. Legfőlebb — három
forintba.

És mert én erre nem tudtam szölni sem-
mit, hát ő beszélt tovább:

— Van a familiánknak egy vén leány, a
ki nagyon szeret olvasni és a ki már husz
esztendő óta tolokocsiban lakik, mert nem tud
jární. Hat ez rendez az egész dolgot. Ott van
előtte az asztalon a hírlapok jegyzéke és egy
nagy csomó levelező lap. Deczember vége felé
az összes napi- és hetilapok kiadóhivatalát
megkeresi, mutatványszámot kérve, az előre
elkészített névsor alapján. Januárius első he-

hogy Párisban Te Deum ott tartasson az oroszokért. — Ez a kis polemia is eléggé bizonyítja, minő komolyan tekintik az olaszok a szicíliai eseményeket.

BELFÖLD.

A hódásági választás. A hódásági kerület képviselőjelöltje, Stecz apatini plébános visszalépett. A visszalépés oka, hogy Stecz pártönkivüli programmal kívánta a megválasztatását és a megyei nemzeti párt csak abban az esetben támogatta volna, ha a nemzeti párt programját vállalja. Stecz helyébe Ertl István hódásági lakos lépett fel nemzeti párti programmal. Rohonyi Gyula kormánypárti jelölt csütörtökön mondta el a programbeszédét.

Államjegyek bevonása. Budapest, jan. 6. Nagy jelentőségű dolog fölött tanácskozott ma Wekerle miniszterelnök Plener osztály pénzügyminiszterrel. A több óráig tartó tanácskozáson határozatba ment, hogy az idén és jövő évben 200 millió forint értékű államjegyet arany és ezüst koronások ellenében bevonnak a forgalomból.

KÜLFÖLD.

Gurko helyettese. Varsó, jan. 5. Gurko kormányzó válságos állapota miatt betegségére idejére Pavlov tábornokot nevezték ki a varsói katonai kerület parancsnokává, a ki azonnal elfoglalta állását.

A Vaillant-pör tárgyalása. Megírtuk, hogy a Vaillant ellen megindított pörnek tárgyalását el kellett halasztani, mert a bombamerénylő ügyvéde arra való hivatkozással, hogy az ügyész vádlóval szemben tanúvallomása nem volt elég ideje, a védelemről lemondott. Párisból most azt telegrafalják, hogy a tárgyalást szerdán mégis meg fogják tartani, mert a törvényszék elnök által kinevezett új védő kijelentette, hogy addigra a pöriratokat átutaltja. A kormány arra igyekszik, hogy az esküdtsek a kamara összeüléseig az ítéletet kimondja, és ennek az ígéreteknek az új védő készségével most nagy szolgálatot tett.

Jókai jubileuma.

Páratlan fényűző ünnepelte meg a magyar nemzet Jókai Mór írói működésének 50 éves jubileumát. Midőn a tisztelgő küldöttek az ünnepelt költő előtt elvonultak, Jókai észrevette, hogy szava van még ahhoz a bizottsághoz, amely jubileumát előkészítette és ahhoz a magyar közönséghez, amely hihetetlen rövid idő alatt összeadta a leghíresebb czélfelhoz: a nemzeti diszkiadás megvalósításához szükséges százezerreket. És azért előbb a bizottság elnöke, majd a nagyközönség felé fordulva, szívének minden hájával következő gyönyörűen megkoncipiált beszédében köszönte meg örömnappját:

tében tehát a Péter, és János, a Jóska, a Ferencz, az Antal és a Laci bácsiak kapnak mutatószámokat. Mikor az idejük lejár, akkor a Matild — mert így hívják a vén leányt — a többi bácsik neve és címe alatt kér mutatószámokat. Járnak tehát a lapok tovább és a familiánk tagjai azokat kicsérlik. Némi lyik jobban olvastatja magát, három-négy példányt is rendel. Később, a nyár felé, mikor a Kurucz név már teljesen ki van használva, — más nevek alatt megy el a rendelés. A kocsis, a szolgáltató, és a béres, mind-mind sorba jön, a nélkül, hogy tudná, mert a címük alatt érkező lapokat mi vesszük át.

— És nincs fennakadás?

— Dehogyan van. Ugy érti a Matild a dolgot, hogy sohasem téved. Egész biztosan tudja, hogy melyik lap nem küld holnap mutatószámot és így már előre intézkedik, hogy más név alatt holnap újból megindítsák. — A legtöbb kiadóhivatal rendszeren egy hétig küldi, nemelyik azonban még a második hét száma is rászánja.

Ugy megy ez, czimborám, mint a kárikacsapás. Hja, az a Matild!

— Hát a kiadóhivatalok nem védekeznek?

— Hogyan védekeznének?

— Mint a biztosító-társaságok, a melyek kimondják néha, hogy ebből vagy abból a városból nem fogadnak el többé tűzkárbiztosítást, minek utána ott gyanusnak sok a tüzeset s a biztosító felek gyujtják föl a házakat.

Lári-fári. Pedig ha vigyáznának, Pönöge, gyanu alá eshetnék. Azután tudod, igen sok az új lap, a melyeknél az emberek igen tapasztalatlanok. Az a mulatság, mikor új lap indul! Matild húsz-harmincz levelezőlapot küld el s ekkor mindannyian rakásszámba kapunk mutatószámot. Nem egy hétig, nem is egy hónapig, hanem egy negyed esztendeig. Tudod, örülnek, hogy küldhetik. — Abban a hitben ringatják magukat, hogy majd megszokjuk és — előfizetünk. — Hát küldik, a hogy tudják.

— És még nem akadt lap, a melyik átlatott a szítán?

— Eddig egyetlen egy. Az is egy képes hetilap volt. Először a Gábor bácsi kapott egy mutatószámot, azután a Jóska bácsi. A hetedik számmal azonban baj történt. Emlék-

Méltóságos elnök uram!

Kedves barátom!

Az a bizottság, melynek elnökeképpen üdvözöltél keveset beszélt, sokat tett: velem szemben keveset hála-kodom, sokat érzek.

Midőn lelkemből jövő hálaomat ti nektek átadnám engedjétek meg, hogy néhány szót szóljak dicsőítésnek nemzetihez, melynek színét, virágát látom körüllem összegyűlvé: látom azokat is, akik túl a falakon, túl a lakörön egyetértéssel ez órában egyet gondolnak az ittlévőkkel.

Ez a mai nemzeti ünnepség nem egy megöszült író ak, nem a nemzet kiszolgált harcosának jubileuma, de örömmünnepe annak az ideának, amelyet műveimben fentartani mindenkor törekedtem.

Hiszen Magyarország ezredéves fennállása is egy ideál.

Ideál a haza, ideál a vallás, ideál a szabadság: ez ideálként áldozott vért és veritéket őseink tábora, áldozunk mi kortársainkkal és áldozni fog a jövő nemzedék időtlen időkig.

Ideál a koronás király és a nemzet között való szövetség az alkotmány, a hűség.

Ideál minálunk a nő: s vele együtt a család élet.

Ideál a becsület: amin a társadalom s a hitel alapszik.

Ideál a humanizmus: ez az új korszak vezérlő mentője.

De ideál maga a magyar nép, annak egész élete, lelkülete, e-zmejára.

Tehetem-e én egyebet, mint hogy ennek az ideálnak adtam kifejezést, melyet mindennél magam előtt láttem, elevenen, igazán, alakokban és tettekben megvalósítva.

A költő tartozik nemzete lelkének kifejezésére lenni.

És ha nem találna is az életben az ideált: a költő missziója az, hogy azt keresse, megalkossa: nemzetével megismeresse.

A költő hivatása meglátni az ég csipkebokorban az Isten és tolmácsolni az égi szót a ráfigyelő nemzet előtt.

A költő megédzheti, a költő elpuhíthatja nemzetét.

A költő lehet öre a nemzeti és emberi erények frigiditájának, lehet balvány-papja az érdekek aranyborjújának, a hű gyönyörök rezkiójának. Az isteni szikra minden oltárt meggyújtani jó.

Én választottam az oltárok között.

S életemnek alkonyán megvan az a lelki megnyugvás, hogy am ért ifjkoromban lelkessültem, azt vénségemben megvalósulva látom: hogy nem hiába hirdetem a feltámadást.

S nekem Isten különös kegyelméből megadott, hogy feltámadott nemzetemmel tovább is együtt éljek.

S erre nemzetemnek nemcsak éljenkiáltása buzdit, de nagylelkű adományozása is biztat.

szem, februárius végén történt, mikor a Laci bácsi nevére kértünk mutatószámot s mikor a kiadóhivatal azt írta, hogy a Kuruczok részére már nem küld mutatószámot. Elég volt eddig.

— Nos? Azután?

— Hát előfizetünk. Beküldtünk neki egy negyedévi előfizetést azzal, hogy áprilistól kezdjük számítani az időt, addig ingyen kérjük a lapot, számítván ama kedvezményre, hogy a ki áprilistól előfizet, az már a márciusi számokat is kapja. Hat küldték is. Junius végén az előfizetést nem utítottuk meg, de azért még egy félévig kaptuk. Azt hitte a kiadóhivatal, hogy majd utólag megküldjük az árát. Mikor pedig beszűntették, újból mutatószámot kértünk a család neve alatt. Te, még ma is kapjuk ezt a lapot minden héten — három példányban.

Mikor elutaztam, már kevesebb tisztelget adóztam a nagyszámú Kurucz-familiának, a mely ily olcsón jut a laphoz s a mely különös módon pártolja a hazai sajtót. — De hát elvégre nekik is igazuk van. — A konkurrenzia olyán nagy s a lapok annyira akarnek terjeszkedni, hogy maguk kinalják fűnek-fának a mutatószámot, örülve, ha jelentkező akad.

... Hogy pedig mindez az eszme jutott, az azért történt, mert egy újságíró társam a napokban újságvallalót indított meg. Előfizetési felhívásokat küldött szét és hirdette a lapokban, hogy ilyen meg ilyen lap indul meg, pompás szöveggel, művészi kepekkel és igen csinos kiállításban. — Továbbá, hogy az, a ki a lap iránt érdeklődik és címzet be-küldi, ingyen és bérmentve kap mutatószámot.

Hát ezzel a czimborámmal találkoztam ma reggel és kérdeztem tőle, hogy milyen kilátása van?

Majdnem a nyakamba borult. A szeméi ragyogtak s az arca ki volt gyuladva.

— Fényes siker! Meg nem áldomdot, hihetetlen siker!

— Na, na. Hány előfizető van már?

— Az még kevés. De a lap iránt óriási az érdeklődés. Az ország minden részéből özönlik a levelező-lap. Mutatószámot kér minden ember. Te, el sem hinnéd, ha nem tudnám bizonyítani. De tudom, Nézd, épen nálam van ötven levelező-lap. Te! Mind egy város-

A fényes nemzeti jutalomnak nem az anyagi értéke az, ami lelkeket megragadja. Én eddig is munka után éltem, ezután is munka után fogok élni. — Nálam a munkaköze az életmórom. — De felmaga szót az a türemény, hogy amidőn az én írói tollam által hirdetett ideál megörökítése volt a jelszó: ezrével támadt nemzetem soraiából, ki erte áldozni kész volt. Ezek a magyar szellem, a magyar szabadság, a magyar honszeretet halhatlan ezredei. Hódolattal hajlok meg a közönség előtt. Ötven évig azt hittem, hogy egy kis nemzetnek az írója vagyok: ma megtudtam, hogy egy nagy nemzet szolgálója voltam.

Azt a nemzetet, mely nemcsak gyökereit verte a verasztaltta földbe kitéphetetlenül, de sudarával is felnőtt az örök égbe: azt nem seprli el a századok semmi özönvíze többé!

Éljen, viruljon, legyen dicső és szabad az én imádott hazám, nemzetem!

Az ünnepség szombaton d. e. 10 órakor a fővárosi vigadóban tartott diszüléssel vette kezdetét, melyen b. Eötvös Loránd elnökölt. Fényes közönség, a magyar nemzet színe-virága vett részt a diszülésen, melyre Jókait küldöttség hívta meg. Mit a küldöttség odajárt, azalatt Komócsy József elszavaltta ünnepi ódóját. Jókai 1/2 11 órakorjelent meg a diszülésen, hol riadó éljenzéssel fogadták.

A diszülés nevében b. Eötvös Loránd üdvözölte a költőt, azután fölolvasta a következő királyi elismerést tartalmazó kiziratot: Személyen körüli magyar miniszteremet ezennel megbízom, hogy Jókai Mórnak írói pályája ötvenedik évfordulója alkalmából jó kívánataimat és az irodalom terén szerzett kiváló érdemeit teljes elismerésemmel fejezze ki.

Keit Bécsben, 1894. évi január 2 hó -an.

Ferencz József, s. k.

Gróf Tisza Lajos, s. k.

A kormány nevében gróf Csáky Albin kultuszminiszter, az akadémia és Kiszaludytársaság nevében Szász Károly, a főváros nevében Ráth főpolgármester, a megyék és városok küldöttségei nevében Földváry Mihály alispán, a magyar nők nevében Csiky Kálmáné üdvözölte Jókait. Tisztelettel továbbá az írők és művészek, az egyetemi ifjúság, az „Én Újságom” cz. gyermek-lap olvasói részéről 4 kis gyermek stb. Az okiratokat, diszfeliratokat s üdvözölve leveleket — mind-nkülön beszédek nélkül — lerakták Jókai elé az asztalra. Csakhamar megteltek az emelvény asztalai albumokkal, emléktárgyakkal. Kepekkel, diszoklevelekkel, feliratokkal, amelyeket a küldöttségek egy-egy tagja adott át a költőnek. Be-cses és diszes dolog valamennyi s növeli értékét, hogy szeretettel adódt.

Selyemborítékban sz-rényen meghuzódott a többi között egy igénytelennek látszó ajándék, amely azonban mégis, legalább földi

ból, Pönögről. Olva-d, milyen tösgyökeres magyar nevek: Kurucz Boldizsár, Kurucz András, özv. Kurucz Peterné, stb. He! Mit szólna hozzá! Csak egy városból ötven és majdnem mind földbírtokos. Ezekből legalább is megfogok — harminczet. Jótallok érte, hogy törzs-előfiző lesz valamennyi. Igazi karakterek a kik nemcsak érdeklődnek de elő is fizetnek. Te, megél a lapom magából Pönögből és a Kurucz-familiából.

És fényes szemekkel, és ragyogó arccal rohant tovább, hogy a kért mutatószámokat elküldje Pönögére a Kuruczoknak, a kik nemcsak érdeklődnek, de — a mint ő hiszi a szegény — még elő is fizetnek.

A lótuszvirág.

— Elbeszélés. —

Írta: Limpung F.

Fordította: Biró Irén.

(Folytatás.)

Szép, elegáns nyaralóba vezetem az olvasót; a puha, vastag szőnyeggel bevont földjart, mely fényes szobákba vezet, viritó kamé-liákkal van diszítve; a lépcső rácozata művészi munka; mindenki el van ragadtatva e lakás által, a ki valaha látta. És ma sokan jönnek ide! Rendőrhivatalnokok, fontoskodó abrazattal, bírósági kiküldöttek, aztán szomorú kisírt szemű látogatók, s mindenekelőtt a kiváncsiak, kik arról beszélnek, a mi már nem soká maradhát titok. A gazdag terménykereskedő, Franke Valdemar megbukott, sőt sikkasztásról és váltóhamisításról is kezdtek beszélni; tegnap fizetésképtelen lett és ma reggel —!

Franke egyetlen leánya, Frieda, volt az egész ház lelke; sokszor atyjának is tanácsot adott, ha ez öt üzleti ügyekben megkérdezte. A két szemű, szőke, tókás, szabályos arcú Franke Frieda büszkesége és kedvence volt atyjának. Ő érte dolgozott és takarékoskodott, vagyont szerzett, hogy majd egykor leánya gond nélkül nyujthassa kezét annak, a kit szeret, legyen az szegény vagy gazdag. A fiatal leány eddig minden kérést visszautasított, otthon akart még maradni, hol olyan jól érezte magát.

Természetesen, az utóbbi időben sokszor komornak látta atyját. Söhajta tekintett le-ánnyra, ki agóddva kérdezte szomorúsága okát.

érték szerint, valamennyivel együttvéve ver-senyezhet. Ebben volt a Belvárosi Takarékpénztárnak az a százezer forintos bonja, amelyet báró Eötvös Loránd és Révai Mór, a nemzeti diszkiadás tiszteletdíjaképpen egész titokban az ünnepelnék átnyujtott.

Jókai ugyanis szerénységből tiltakozott az ellen, hogy a százezer forintot az egész vilá-g előtt ünnepiesen átnyujtsák neki.

Este 8 órakor fogadó-estély tartott a vigadóban, ho! Jókai a küldöttségeknek csak-nem valamennyi tagjával váltott egy pár szí-velyes szót. 10 órakor fényes bál tartott az operaházban Jókai tiszteletére. A bál jótékony-czélra körülbelül 2000 frtot jövedelmezett.

Pénteken, az ünnepségek előestéjén, disz-eladások tartattak a nemzeti színházban és a népszínházban.

Jókai Mór írói működése 50 éves jubileuma alkalmából a következő alapítványokat tette:

A Hirlapírói Nyugdíjintézetnek 2000 koronát, az Irói Segélyegyesületnek 2000 koronát, a Kisfaludy Társaságnak 2000 koronát, a Petöfi Társaságnak 2000 koronát, és a Kezsművészeti Társaságnak 2000 koronát adományozott.

Felhívás előfizetésre.

A »DEBRECZEN« 1894-ik évi, hu-szonhatodik évfolyamára, elő-fizetést nyitunk s tisztelettel kérjük elő-fizetőinket előfizetéseik megújítá-sára, valamint mindazokat, kik elő-fizetési, vagy hirdetési díjakkal hátra-lékban vannak, hátralékaik ki-egyenlítésére.

A »DEBRECZEN« előfizetési ára:

Egy évre 20 korona (10 frt.)

Fél évre 10 korona (5 frt.)

Negyedévre 5 korona (2 frt 50 kr.)

Egy hóra 2 korona (1 frt.)

Netaláni tévedések elkerülése végett kérjük a vidéki t. előfizetőket, hogy elő-fizetéseiket egyszerűen e cím alatt szí-veskedjenek beküldeni: A »Debrecezen« kiadó-hivatalának, Debreczen.

A »DEBRECZEN«

szerkesztősége és kiadóhivatalja

Határidő-naptár.

Találkozó szerdán és szombaton d. u. a Gönczy-egyesület Otthonában.

Sótahangverseny a Margit-fürdőben minden vasárnap d. u.

Színházi előadások kezdete este 7 órakor.

Franke igyekezett leánya előtt eltölteni jöve-delme c-ökkenését. De Frieda sokkal okosabb volt, hogy ezt észre ne vegye; a fényes ház-tartást egyszerűbbre változtatta, a felesleges cseledeket elbocsátotta és maga is reggeltől estig dolgozott. Eddig nem gondolt a pénzre, most kezdte becsülni és takarékoskodott. A ponnyt eladta, a színházi páholyt sem bérelte röviden, mindent megtett, hogy atyja helyze-tén segítsen. Egy napon a nyaraló eladását is szóba hozta, de mindjárt meg is bánta ez in-dítványát, midőn látta, hogy milyen kétségbe-esést okozott.

Franke egy karszékbe rogyott és mint egy gyermek; saját magát okozta, hogy Friedát koldusbotra juttatta és meghátoan kérte bocsánatát. A szegény leány egy örvényt látott maga előtt, melyről eddig sejtelt sem volt, — de erőt vett magán és nyugodtnak akart látszani; szeretettel ölelte át a leros-akadt alakot, bátorította és bizott Isten sege-delmében.

Aztán rövid ideig nyugodtabban teltek a napok. A terménykereskedő vidámban és kevésbé reménytelennek látszott, úgy, hogy Frieda összetett kezekkel adott hálaát Istennek. Azt hitte, hogy atyja sötétebb színben látta ügyeit, mint a milyenek valóban voltak, és már minden bekéssé uton lebonyolódik, mint gondolták. Ismét vidám volt, énekeit és szorgalmasan festett.

Ma reggel a szakácsnétől hallva, hogy atyja már dolgozó szobájában van, maga akarta a reggelihez hívni. A tavaszi napfny melegen süttött az ibolyákra, úgy képzelte, mintha a feltámadásnak egy lehetete vonulna át az egész természetben. Egy pillanattal magallott az ab-laknál, a benyomás nagy hatással volt rá.

— Hálat adok neked, Istenem! Miért érdemlem meg e boldogságot, melylyel el-halmozol?

Aztán nesztelenül nyitotta ki a dolgozó szoba ajtaját: Franke íróasztalánál ült, lát-szólag szorgalmasan dolgozva, mert k özelede-sét nem vette észre, s fejevel egészen az asztalra hajolt.

Frieda egy kis ideig várt, hogy az írást abbahagyja, vagy tollát a tintába mártsa, mert nem akarta megjelteni, vagy muokájában, zavarni, de még mindig mozdulatlanól maradt.

— Atyám! szólj végre. Nem mozdult. Frieda megborzadt, még egyszer ismétlé: atyam kedves atyám! — ismét hiába.

Jan. 10. Békés-

sági akadémiában.

Jan. 13. Jogász-

szálloda disztermében.

Jan. 17. Kerpé-

sági akadémiában.

Jan. 17. Csizma-

a Koronában.

Jan. 20. A füz-

vendéglőben.

Jan. 20. Gazd-

szálloda disztermében.

Jan. 21. Az ipa-

szállodában.

Jan. 24. Czajlik-

akadémiában. Este 3

Jan. 27. Esküdt-

Ujlaki Antal ellen.)

Jan. 27. Ács if-

termében.

Jan. 27. A pol-

termében.

Febr. 1. Üzletve-

gyetem javára a »Bika-

Febr. 3. A kö-

Margit fürdőben.

Febr. 10. Esküdt-

Vértesi Gyula és L. H.

Febr. 10. Eva-

»Bika-«-táncztermében.

Febr. 10. Szűcs-

akadémiában. Este 3

Febr. 11. A fod-

galma az egyetem jav-

Febr. 17. Esküdt-

és Mannó Kálmán Pap-

Febr. 17. A zsi-

táncztermében.

Febr. 23. Hangv-

az Emke javára.

Ujdd

* Gazdaság

reczeni gazdasági felolvasó estélyek szerdán este 7 tól kezdve a gaz helyiségében. Ezen tanár ur tart érte-réből vett tárgyro-fölvívjuk a gazda-egyuttal, hogy a fa-tanulságosabbakna névze, kiknek nag-és állattenyésztés-élvezetes voltát b-zettsége és kitünő tartandó, mint a vasó estélyeken egyesület úgy a érdeklődő gazdák városunk tudni a véneken ezen felol-ritendő a helyes

* Színház

működésének 50. diszfeladásul »A z nepelt író dramai

Szive hevese vánszorogni, most Hangosan fölrikol- zett fogott meg s látott.

A halott ny s vére lassan cse- küdt Friedához ezen e napon leja- szoló avis.

A nap éppen melyen a következő

»Szeretett d

Az élettől n

nek már semmije

sem. Ha a kesery

megbocsátánál n

A halalos a

lyes utról, — Ist

Szegény öre

Jan. 10. Békéssy László felolvasása a gazdasági akadémiában. Este 5 ó.

Jan. 13. Jogászbál az egyetem javára, a Bika szálloda disztermében.

Jan. 17. Kerpély Kálmán felolvasása a gazdasági akadémiában. Este 5 ó.

Jan. 17. Csizmadia iparos ifjuság táncvigalma a Koronában.

Jan. 20. A függetlenségi kör bálja a Korona vendéglőben.

Jan. 20. Gazdászok táncestélye a „Bika” szálloda disztermében.

Jan. 21. Az iparos-kör táncvigalma a „Bika” szállodában.

Jan. 24. Czajlik István felolvasása a gazdasági akadémiában. Este 5 ó.

Jan. 27. Esküdtzéki tárgyalás. (Sztán Péter Ujlaki Antal ellen.)

Jan. 27. Acs ifjuság bálja a Margit-fürdő tánctermében.

Jan. 27. A polgári kör bálja a „Bika” tánctermében.

Febr. 1. Üzletvezetési hivatalnokok bálja az egyetem javára a „Bika” tánctermében.

Febr. 3. A közműves ifjuság táncvigalma a Margit-fürdőben.

Febr. 10. Esküdtzéki tárgyalás. (Veres Lászlóné Vértési Gyula és L. Hornyák Viktor ellen.)

Febr. 10. Evang. fillér-egylet thea-estélye a „Bika”-tánctermében.

Febr. 10. Szűts Mihály felolvasása a gazdasági akadémiában. Este 5 ó.

Febr. 11. A fodrász és borbély-segédok táncvigalma az egyetem javára.

Febr. 17. Esküdtzéki tárgyalás. (Csurka János és Mannó Kálmán Papp László ellen.)

Febr. 17. A zsidó ifjuság iskolabálja a „Bika” tánctermében.

Febr. 23. Hangverseny a debreczeni egyetem és az Emke javára.

Ujdonságok.

*** Gazdasági felolvasások.** A debreczeni gazdasági egyesület által rendezett felolvasó estélyek harmadika f. hó 10-én, szerdán este tartatik meg 5 órától kezdve a gazdasági tanintézet szokott helyiségében. Ezen az estén Békéssy László tanár ur tart értekezést az állattenyésztés köréből vett tárgyról Midőn a felolvasó estélyre fölhiujuk a gazdasági közönség figyelmét, jelezzük egyuttal, hogy a felolvasás egyike lesz a legtanulságosabbnak éppen Debreczen gazdáira nézve, kiknek nagy jogvedelmi forrását képezi az állattenyésztés. A felolvasás tanulságos és élvezetes voltát biztosítja felolvasó szakképzettsége és kitűnő előadási modora. A most tartandó, mint a még ezután következő felolvasó estélyeken szivesen látja a gazdasági egyesület úgy az egyesület tagjait, valamint az érdeklődő gazdaközönséget. Hiszük is, hogy városunk tudni vágyó gazdái tömegesen elmennek ezen felolvasó estélyre, okulást merítendő a helyes irányú állattenyésztésre.

*** Színház.** Szombaton este Jókai irói működésének 50 éves jubileuma alkalmából diszeldarásul »A r a n y e m b e r e«, az ünnepeit iró dramatizált regénye került színre

Szive hevesen dobogott, s alig bírt előre vándorolni, most ott állott az íróasztal előtt. Hangosan fűlkoltott; egy élettelen, hideg kez fogott meg s a szőnyegen egy pisztolyt látott.

A halott nyakán az ing szét volt nyílvá s vére lassan csepegett le a földre, előtte feküdt Friedához intézett búcsulevele és egy ezen e napon lejáró 19,000 forintos váltóról szóló avis.

A nap éppen a fehér papírlapra sűtött, melyen a következő sorok voltak olvashatók: »Szeretett drága Friedám!

Az élettől mint öngyilkos válok meg, kinek már semmije sincs, még becsületes neve sem. Ha a keserves lelki harcokat tudnád, megbocsátanék nekem.

A halálágódás miatt letértem a helyes útról, — Isten legyen irgalmas hozzám! Szegény öreg atyád.

De Frieda nem olvasta most e levelet, fejét lehajította a kedves, hideg kézre, s elvesztette eszméletét.

A nap magasabba szállott és sugára fényesen világította meg a földön heverő pisztolyt és a halott gyermek gyűrűjét.

Az íróasztalon fekvő papírlap oly jelentéktelennek látszott hosszú sorával, s mégis ez volt a szegény ember szerencsétlen tettének oka.

Lassan haladt az óra mutatója előre, most éles hangon elűtötte a nyolczat s valaki csöndesen kopogtatott az ajtón; a szobában mély csend volt, kevés idő múlva, most már hangosabban ismétlődött a kopogtatás s aztán az öreg íróasztalra lassan kinyitotta az ajtót s benézett — az iszonyattól mintegy megdermedve maradt helyén.

Borzasztó látvány! Nem sokára emberek tödultak be az irodába, egy orvos fölemelte Friedát s a másik szobába vitte, rendőrhivatalnokok jöttek, hogy az esetet a legkisebb részletekig megállapítsák.

A máskor olyan előkelően csöndes nyaralóban ma jöttek-mentek.

A halott egy udvari szobába viték, s Frieda ágya mellett anyja egykori barátója állott, Saldow asszony s forró kis fejére hideg horogtatást rakott.

(Folyt. köv.)

szép számu közönség előtt, kifogástalan rendezés mellett. A czimszerepet Csiki játszotta szerencsés siker mellett, bár játéka bizonyos kedvetlenség volt észlelhető. Első sorban Arda Idát illeti dicséret, ki Athalia szerepét legjobb alakításainak egyikében mutatta be s az intrikus alakot művészi szemlélyesítette. T a p o l c z a i — művészi szempontból — halás (Kristyán Tódor) szerepében sok kívánni valót hagyott fenn, míg B o g y ó Ilonka (Noémi) és C s e r n i Berta jól alakítottak. L o c s a r e k n é, mint mindig, a közönség osztatlan tetszését aratta. R ó z s a h e g y i rövid szerepében tapsot aratott. — P é c h y, S a n d o r, L u b r i n c z Julia jók voltak. Felvonás közben és előadás után az ifjuság Jókait éltette. Tegnap a »Kis madaram« Gerő Károlynak nem annyira népszerűvé, mint inkább bohózatba került színre, közepes számu közönség előtt, sikerült előadásban. — Ma a »Gascognei nemes« operette adatik. Holnap ugyanezt ismétlik.

*** Országos vásár.** A Remete-Antal-napi országos vásár a következő sorrendben tartatik meg: Jan. 8. 9. 10-én (hétfőn, kedden és szerdán) bőr, gyapju, méz, dió stb. továbbá toll, iparczikkék, gabonaneműek és mindenféle terményvásár. Jan. 13. és 14-én (szombat, vasárnap.) sertésvásár. Jan. 14 és 15-én (vasárnap, hétfő) lóvásár. Jan. 15 és 16-án (hétfő, kedd) baromvásár. J e g y z e t. Nyers termények és iparczikkék a vásár egész tartama alatt árusíthatók.

*** A megyei közigazgatási bizottság** havi ülése, mely mára volt kiűzve, f. hó 16-ikára halasztatott.

*** Orvosi tanácsadó a vasuti üzletvezetőségénél.** A kereskedelemügyi miniszter rendelkezése, ez év első napjától fogva, új orvosi tisztviselést rendszerezett a vasuti üzletvezetőségénél. Ugyanis, a m. kir. államvasutak vonalai, ez idő szerint már oly óriási hálózattal bírnak, hogy az egészségügyi igazgatás, a központból, kívánt eredménnyel nem volt végezhető. Az egészségügyi szolgálat érdekében történt tehát, hogy a főorvosi hatáskör decentralizáltatott, s ezen teendők vitelére a vasuti üzletvezetőségénél egy-egy orvosi tanácsadó állás létesítetett. — A debreczeni üzletvezetőség orvosi tanácsadója dr. Bruckner Ernő tb. városi főorvos nevezetett ki, a ki évek óta, mint vasuti orvos működik.

*** Jókai estélyt** tartott az első magyar asztaltársaság szombaton este a Koronában. A szép számu közönség előtt Boros Lajos elnök olvasta fel szépen megírt dolgozatát Jókai Mórrol, méltatva, annak érdemeit s változva életrajzi adatait. Majd Mándok Béla szavalt a Komocsinak a jubilaris alkalomra írt ódáját, végül ugyancsak ő szavalt el Zrínyi esküjét, a »Szigetvári vértanúk«-ból. Felolvasást, szavalatot hosszantartó taps követte. Ez estén választották meg az új tisztikart is. Diszelnök lett Boros Lajos, míg elnöké V e t e s y Lajos választatott meg.

*** A korcsolyázás.** A tél legkellemesebb sportja, amely vetekedik a tánczozal. Csakhogy a korcsolya pálya egy kissé simább, mint a bál parkette, s így hát ezt a kedves, üdítő sportot a hölgyek közül nem mindenki meri gyakorolni. Sokan kérdezték már tőlünk is, hogyan lehetne könnyen megtanulni ezt a szép sportot, s válaszul mi is csak egy szellemes francziának megjegyzését cizálhatjuk: — Őh azt könnyű megtanulni. Az ember először a jobb, aztán a bal lábát tojja előre, csak hogy tízeves korában kezd.

Es ez karakterizálja a situációt. Mert az ember tíz éves korában olyan közel van a földhöz, vagyis a jéghez, hogy az elbukás nem jár veszedelemmel, de meg a kis leány nem is szégyenli. A legtöbb hölgyet a bukástól való félelem tart vissza attól, hogy a jégre menjen. Pedig nem kell attól félni. Bi-onyos, hogy csak a harmadik esésig fordul elő olyan bukás, amely fájdalmas lehet, később a mozgásban már olyan ügyességet sajátított el a korcsolyázó, hogy vagy térdre, vagy tenyérre esik, ami sokkal mulatságosabb, mint amilyen veszedelmes.

A korcsolyázás megtanulásához nem kell más, mint a b a t o r s á g. Aki fel, hunyja be a szemét. Tanítómesterül zsebkiaadás-szeladon is beválk, mert a jégen kis fiuknak is nagy erejük van, ha ügyesek. Állagos számítás szerint aki a szárazon egy métermázsát, az a jégen két métermázsát elbir, mert nem kell a lábát emelni. Világos tehát, hogy a gyermekek nagy előnyben vannak a jégen s azért tanuljanak tőlük önök is hölgyeim!

*** Eskütvő.** Kiss József helybeli kereskedő vasárnap d. u. 4 órakor tartotta esküvőjét Besenyi Imre »pítész leányával Ilonával. Boldogságot kívánunk az új párnak!

*** Jókai Mór** irói működésének 50 éves jubileuma alkalmából a helybeli hírlap-írók és a szintársulat több tagja társas estélyt tartottak az »Angol királynő«-étteremben, mely estélyről a következő sürgönyt menesztettek az ünnepeit nagy íróhoz: »Nagyságos Jókai Mór urnak. Budapest. A debreczeni hírlapírók és színészek szívből üdvözölnek Nagyságodat irói működésének 50 éves jubileuma alkalmából. A kedélyes estélynek az éjfélet véget Jókai éltetésével.

*** Uj egyleti orvos.** A debrecz. iparos ifjuság betegséggyógyó pénztáránál lemondás következtében üresedésbe jött orvosi állásra, a pénztár igazgatósága által e hó 5-én tartott

gyűlésen Dr. Dombi József kórházi s. orvos választott meg. E kitűnő elméleti és gyakorlati szakképzettséggel bíró, városunk társadalmi köreiben minden tekintetben előnyösen ismert fiatal orvos csak előnyre lehet a minta-vezetés alatt által betegsegélyző pénztárnak.

*** Halálószer** Geréby Fülöp, a debreczeni kereskedői kar egyik általános ismert és tisztelt tagja, városi bizottsági tag, ma reggel — mint öszinte részvétellel értesülünk — elhunyt. Mélyen lesújtott családja a következő gyászjelentést adta ki:

Ózvegy Geréby Fülöp né sz. Gajzágó Róza továbbá Geréby Irma és férje Engeszer József, Irma, József, Janka s Ilona gyermekeikkel, Ilma és férje Gajzágó Béla, László, Ilona, s Margit gyermekeikkel, Gizella és férje Braunsperger Nándor Elza gyermekekkel, Pál, György, Fülöp, Hitter Lajos és neje sz. Lipovniczky Anna és Hitter Milán a nagyszámu rokonság nevében is fájdalomtelt megtört szívvel hozzák tudomásra a forrón szeretett férjnek, édes atyának, nagyatának illetve apósának Ö t ö m ö s i G e r é b y F ü l ö p n e k sz. kir. Debreczen városi bizottsági, debreczeni r. kath. egyház bizottsági és iskolaszéki, a debreczeni ker. testület választmányi és a kereskedelmi akadémia felügyelő bizottsági tagjának f. jan. hó 8-ik napján reggel 9 órakor hosszas szenvedés után életének 56-ik évében bekövetkezett elhunytát. A megboldogultnak földi maradványai f. évi január hó 10-ik napján délutáni 3 órakor fog a róm. kath. szertartás szerint a nagyváradi-utcai 2089 számu háztól a szent-anna-utcai sírkertben fekvő családi sírboltba örök nyugalomra tetetni, lelki üdvéért pedig az engedszent mise áldozat folyó január hó 15-ik napján hétfőn délelőtt 10 órakor fog a szent-anna-utcai rom. kath. templomban az urnák benutatatni. Mely végtségételtre rokonainkat, barátainkat és ismerőseinket bánatos szívvel meghívjuk. Debreczen. 1894 évi január hó 8-ik napján. Beke porai fölött! A temetést Fodor J. temetkezési intézete rendezi.

*** Egy kis statisztika.** A városbázan egyik napdijas gondolt merészet s tett nagyot. Egy kis statisztikát állított össze s azt beküldte lapunknak. A kimutatás a következő: Egy másoló diurnista naponként átlagosan számítva 2 iv papírt rög be betűbarázdálkál. Minden iv oldalra esik pedig szintén csak átlagosan 33 sor s ugyanigy számítva 70 betű esik minden sorba. Egy nap alatt tehát 184.80; 1 év alatt 554.400; 25 év alatt 16.632.000; — végre 50 év alatt 8.316.000.000 betűt ír le. Ha már most azon befűtek megskatás nélkül egymás mellé tennék, egy betű hosszát 4 milliméterre véve — 50 év alatt a leirt betűkkel 33.264.000.000 milliméternyi, vagyis 33.264 méternyi, illetve 33 kilométer és 264 méternyi, azaz majd 5 mérföldnyi utat lehetne befűdni. Csak azon csudálkozunk, hogy az ezen kimutatást készítő napdijas Kolumbus megelőzte Amerika föfedezésével.

*** Fenyegető levél.** Harangi Zsófia megszűkött Bignió Janosné gazdaszonyától, cseled könyve hátrahagyása mellett. Ma a kapitányághoz Bignió Janosné panaszt tett, egy levelet mellékelve, melyet aláírás nélkül ismeretlen kéz írt hozzá, mely levél fenyegetést tartalmaz azon esetre, ha a gazdaasszony a könyvet vissza nem szolgáltatja valami uton módon a szökevénynek. A leányt, ha megbűntetik, ön is életével lakol — így szól a levél. — A rendőrség körözötti a leányt.

*** Apróságok Jókai jubileumáról.** A Jókai jubileumára rendezett fővárosi ünnepegeknek több olyan apró mozzanata volt, melyek bennünket, debreczenieket is, közelebből érdekelnek.

Megható jelenet volt például, midőn a debreczeni küldöttség (mely küldöttség tudvalevőleg Debreczen város diszpolgári oklevélét vitte el Jókainak) egyik tagja, K ö n y v e s Tóth Kálmán ev. ref. lelkész lépett Jókaihoz ezekkel a szavakkal:

— Egy nyolczvanöt éves haldokló embernek az üdvözletét és szerencsekívánátát hczom önnek. Az atyámét.

Jókai megszorította Tóth Kálmán kezét és mély meghatottsággal szól:

— Vigye meg neki üdvözletemet!

Hajdumegye küldöttségének egyik tagja azt mondta Jókainak:

— Oda való vagyok, a hol az első regényének hóse született, Nádudvarra.

Jókai egy pillanattal elmélázott, s azután így szólott:

— Kárpáthy Zoltán! ... Ha én még egyszer megírhatnám!

Jókai hosszabban beszélgetett a debreczeni küldöttséggel a Hortobágyról, kérdezősködött Peczek Dani becses egészségéről, a k csikós a Hortobágyon. — A küldöttség egyik tagja beszélgetés közben azt mondta neki, hogy a d. e. diszgyűlésen vagy 100 fiatal hölgy volt, a ki meg szeretne volna csókolni.

— Száz nőből egy-egy csókot kapni, az semmi, hanem egytől százat, ez az igazi — felelt Jókai.

T h a l y Kálmán, városunk első kerületének országgyűlési képviselője, Pozsonyból a következő üdvözölő táviratot intézte Jókaihoz: Személyesen nem lehetvén jelen, fogad

távirati uton fényes szellemed és nemes szívjóságod iránt való hódolatomat, egyuttal szerencse-kívánatomat. Igaz tisztelő és hű rokonnod: Thaly Kálmán.

Debreczeni tisztelőitől is számos üdvözölő táviratot kapott Jókai. Annak azonban nem találjuk semmi nyomát a fővárosi lapok tudósításában, hogy a jubileumon a debreczeni »Csokonai-kör« is képviselve lett volna!

A rágalmazott Debreczen.

Isnét megrágalmazták Debreczen, meg pedig olyan oldalról, a melyről legkevésbé érheti gáncs és rágalom. Beküldték ugyanis hozzáunk a »Z e n e é s s z i n m ű v é s z e t i L a p o k «-jan 1-i számát, melyben, soros plajbász-szal körülkerítve, a következő sorokat olvassuk:

»A debreczeni válsághoz« melyet S. Vadnai Vilma szerződésszegése képesében idézett elő a debreczeni szünügyi választmány teljesíthetetlen erőszakoskodása: érdekes kommentárt nyújt a debreczeni színház annalesé! Ugyanis onnan Krecsányi színgizagató a »tönkrejűtés elől« elmenekült társulatával, Nagy Vincze ott maradt az ellene indított hajszá daczára, de me g b u k o t t. A Nagy Vincze után következő konsortium »tönkrement. Valentin vagyona el v e s z t e s z e u t á n óriási adósságokba verte magát. Leszkaynak felmondtak s most Tiszay a szünügyi bizottságnak mondott föl. Kíváncsiak vagyunk, ki és hogy folytatja ezt az izléstelen beavatkozási válság törtéjét!«

A hány sor: annyi rágalom! Nem akarunk a fent idézett rágalmozó sorok ezafelátába bővebben belebocsátkozni (ámbar gazdag adatok állanak rendelkezésünkre a »Debreczen« megfelelő évfolyamaiból), hanem röviden csupán a következők száraz tények konstatalására szorítokunk:

1. Nem igaz az, hogy Krecsányi Debreczenből a »tönkrejűtés elől« elmenekült. Krecsányinak semmi panaszja nem volt a debreczeni közönség ellen. Krecsányi innen azért ment el, mert Aradon (aszínház lélegésmiatt) két estendeig előadások nem tartattak. Ott tehát a Debreczenben már lejárótt darabokat, melyek itt többé közönséget nem vonzottak, mint ujdonságokat értékesíthette. Jobb jűkzetre nyilván kilátás, az élelmes (elismert) kitűnő) színgizagató elment Debreczenből.

2. Nem igaz, hogy Nagy Vincze, az ellene indított hajszá daczára itt maradt, de me g b u k o t t. A száraz tény az, hogy Nagy Vinczének a bérlet kitűnően sikerűt, de a bérleti pénzek el k a l l ó d t a k. (Nötlén ember létére 800 frtos lakást tartott Debreczenben, hol a főispánnak sincs dragább lakása.) Társulatát nem tudván fizetni, a társulat tagjai panaszt emeltek ellene. — Ekkor a kikűlött vizsgálo bizottság — debreczeni balek jó szívűsége által vezéreltetve — kiallítottá azon bizonyítványt, hogy Nagy Vinczét — — — a nyári defeczetek hozták pénzügyi zavarba. Így távozott el tőlünk, ily könyűy »Laupass«-al, Nagy Vincze, de társulata itt maradt!

3. Nem igaz, hogy a Nagy Vincze távozása után, szintársulatának összes tagjaiból alakult konzorcium Debreczenben tönkre juttott volna. A konzorcium, noha a bérleti pénzek nagy része elkallódott, igen szíven kijűtt s ez az eredmény batorította V a l e n t i n t, a konzorcium pénztárnokát arra, hogy fölcspajon színgizagatónak!

4. Nem igaz, hogy Valentin Debreczenben vagyont elvesztette, mert Valentinnek vagyona nem volt. A város adott neki kamat nélküli kölcsönt (mely kölcsön elnyeréséhez meg, debreczeni skriblerék is hozzájárultunk) s így kezdte is folytatni színgizagatói pályáját. Valentin azonban, jó társulata daczára is megbukott, mert nagyon ember volt. Nem ő kormányozott, hanem őt kormányozták.

5. Az igaz, hogy Leszkaynak fölmondtak, mert a várossal kötött szerződést be nem tartotta, fumigálta az egész város!, valamint annak egész helyi sajtóját; hálat adunk istennek, hogy társulatával, melynek női tagjai annyi szörnyű tragédiát idéztek elő, eltávozott a debreczeni Muzsák templomából, — de az nem igaz, hogy Tiszay, a jelenlegi igazgató fölmondott volna a debreczeni »szünügyi bizottság«-nak, a melynek föl sem mondhat, csupán a városnak.

Már most — a f-nl elmondottak után — azt kerűjük s kíváncsiak vagyunk rá, ki és hogy folytatja ezt az izléstelen rágalmozást Debreczen ellen?!

K. B.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ.

Hétfőn, jan. 8-án, és kedden, január 9-én:

Gascognei nemes.

— Operette. —

Szerdán, jan. 10-én:

Fedora.

Dráma. D a r o c z i l l k a fölleptével.

Főszírkészűtő: **Szinay Gyula.**

Felolűtő szerkesztűtő és lapkiadó: **Kósa Barna.**

Főmunkatárs: **Dr. Bakonyi Samu.**

(Szerkesztűtőség és kiadóhivatal fűtűr 1828.)

